

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 26/2015-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. januára 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], vedenú pod sp. zn. Rvp 16814/2014, a sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], vedenú pod sp. zn. Rvp 16815/2014, oboch zastúpených advokátom JUDr. Michalom Slameňom, Šoltéssova 11, Martin, pre namietané porušenie ich základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie ich záležitostí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresnej prokuratúry Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pv 568/09 v spojení s oznámeniami Krajskej prokuratúry v Žiline č. k. 1 Kpt 120/14-9 z 25. apríla 2014 a č. k. 1 Kpt 120/14-8 z 25. apríla 2014 a oznámením Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. IV/3 GPt 116/14/1000-6 z 12. marca 2014 a takto

r o z h o d o l :

1. Veci vedené Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 16814/2014 a sp. zn. Rvp 16815/2014 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. III. ÚS 26/2015.

2. Sťažnosti [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnené.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. decembra 2014 mailom a 8. decembra 2014 poštou doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], vedená pod sp. zn. Rvp 16814/2014, a sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], vedená pod sp. zn. Rvp 16815/2014 (ďalej len „sťažovatelia“), pre namietané porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresnej prokuratúry Martin (ďalej len „okresná prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pv 568/09 v spojení s oznámeniami Krajskej prokuratúry v Žiline (ďalej len „krajská prokuratúra“) č. k. 1 Kpt 120/14-9 z 25. apríla 2014 a č. k. 1 Kpt 120/14-8 z 25. apríla 2014 a oznámením Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) č. k. IV/3 GPt 116/14/1000-6 z 12. marca 2014).

Sťažovatelia v sťažnostiach zhodne uviedli:

„1/ Dňa 08. 11. 2001 bolo vydané uznesenie o vznesení obvinenia, na základe ktorého bol sťažovateľ obvinený zo spáchania trestného činu krádeže podľa § 247 ods. 2 písm. a) Trestného zákona účinného v čase do 31. 12. 2005 v spolupáchateľstve podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona účinného v čase do 31. 12. 2005...

2/ Dňa 24. 07. 2013 bola podaná obžaloba na príslušný súd, pričom táto bola podaná takmer po 13 rokoch od vznesenia obvinenia. Sťažovateľ počas celého obdobia nevedel, že táto vec nebola procesne ukončená, o stave nemal žiadne informácie.

3/ Na základe podanej obžaloby bol vydaný trestný rozkaz sp. zn. 2 T/108/2013 zo dňa 10. 02. 2014, voči ktorému v zákonnej lehote podal dňa 03. 03. 2014 sťažovateľ

odpor. Podaným odporom sťažovateľ namietal celkový postup orgánov činných v trestnom konaní, ktoré vo veci nekonali v adekvátnej lehote, pričom bolo zrejmé, že v dôsledku konania dozorujúceho prokurátora došlo k premlčaniu trestného stíhania.

4/ Súčasne sťažovateľ podal dňa 04. 03. 2014 sťažnosť na nečinnosť a na vzniknuté prietahy v konaní, adresovanú Generálnej prokuratúre SR“, ktorá túto (oznámením č. k. IV/3 GPt 116/14/1000-6 z 12. marca 2014 a ďalším bližšie neoznačeným podaním, pozn.) „z dôvodu príslušnosti“ postúpila na ďalšie konanie krajskej prokuratúre.

Oznámením č. k. 1 Kpt 120/14-9 z 25. apríla 2014, resp. č. k. 1 Kpt 120/14-8 z 25. apríla 2014 krajská prokuratúra „... vyrozumela sťažovateľa o jednoznačnej nečinnosti dozorujúceho prokurátora, zistenej v rámci mimoriadnej previerky Krajskej prokuratúry Žilina, na základe čoho mal byť dozorujúci prokurátor disciplinárne riešený. Preskúmaním spisového materiálu boli konštatované jednotlivé úkony. K veci premlčania sa nevyjadrili, ani nevykonali potrebné úkony.

6/ Jednoznačné premlčanie trestného stíhania konštatoval až príslušný súd, na základe čoho uznesením zo dňa 08. 10. 2014 rozhodol o zastavení trestného stíhania.

7/ Sťažovateľ trval na prejednaní veci, keďže bol presvedčený o svojej nevine a toto chcel dokázať aj pred súdom s poukazom na ustanovenie § 9 ods. 3 Tr. por. Na základe uvedeného bolo nariadené pojednávanie, na ktorom bolo preukázané, že skutok obžalovaný/sťažovateľ nespáchal.

Rozsudkom zo dňa 29. 10. 2014 sp. zn. 2 T/108/2013 samosudca Okresného súdu Martin na hlavnom pojednávaní rozhodol o oslobodení obžalovaného/sťažovateľa spod obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry Martin zo dňa 24. 07. 2013 č. 1 Pv 568/2009. “. Uvedený rozsudok nadobudol právoplatnosť 29. októbra 2014.

Podľa názoru sťažovateľov „postupom Okresnej prokuratúry Martin 1 Pv 568/09 podaním obžaloby, postupom Krajskej prokuratúry Žilina o spôsobe vybavenia podania sťažovateľa zo dňa 25. 04. 2014... a Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky o spôsobe vybavenia sťažnosti...“ bolo porušené ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovatelia uviedli, že o prebiehajúcim trestom stíhaní sa dozvedeli až po 13 rokoch, keď im bola doručená obžaloba a následne aj trestný rozkaz. Namietajú, že „počas celého časového obdobia neboli zo strany dozorujúceho prokurátora vykonávané žiadne úkony, ktoré by smerovali k trestnému stíhaniu... Dozorujúci prokurátor Okresnej prokuratúry Martin nemal žiadny zákonný dôvod, prečo vo veci tak dlho nekonal... Okresná prokuratúra Martin bola v danej veci nečinná, nakoľko na to nebol žiaden objektívny dôvod. Krajská prokuratúra v Žiline, na základe pokynu Generálnej prokuratúry SR síce konštatuje, že na podklade vykonanej mimoriadnej previerky bola konštatovaná nečinnosť dozorujúceho prokurátora v čase od predloženia veci vyšetrovateľom na konečné opatrenie do podania obžaloby, za čo mal byť dozorujúci prokurátor disciplinárne riešený. Toto ale nebolo riešením trestného stíhania sťažovateľa, ktorý bol bez právneho dôvodu ukrátený o možnosť aktívne sa brániť proti činom, ktoré sa mu kládli za vinu z dôvodu, že vo veci sa nekonalo.“

Na základe uvedeného sťažovateľa v petite žiadali, aby ústavný súd nálehom vyslovil:

„Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ]... na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresnej prokuratúry Martin č. 1 Pv 568/09-13 podaním obžaloby, postupom Krajskej prokuratúry Žilina o spôsobe vybavenia podania sťažovateľa zo dňa 25. 04. 2014 č. k. 1 KPt 120/14-9 a Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky o spôsobe vybavenia sťažnosti zo dňa 12. 03. 2014 č. IV/3 GPt 116/14/1000-6 porušené boli...“

Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ]... na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresnej prokuratúry Martin č. 1 Pv 568/09 podaním obžaloby, postupom Krajskej prokuratúry Žilina o spôsobe vybavenia podania sťažovateľa

zo dňa 25. 04. 2014 č. k. 1 KPt 120/14-8 a Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky o spôsobe vybavenia sťažnosti porušené boli.“

Každý zo sťažovateľov zároveň požiadal ústavný súd o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 7 000 €, ako aj náhrady trov právneho zastúpenia v sume 284,08 €.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

1. Podľa § 31a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia... Trestného poriadku.

Podľa § 21 ods. 3 Trestného poriadku ak sú podmienky spoločného konania, môže súd spojiť na spoločné prejednanie a rozhodnutie veci, v ktorých boli podané samostatné obžaloby.

Z obsahu sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 16814/2014 a sp. zn. Rvp 16815/2014 vyplýva, že sťažovatelia nimi namietajú porušenie totožných práv napadnutým postupom okresnej prokuratúry, krajskej prokuratúry a generálnej prokuratúry. Sťažovatelia sú zastúpení tým istým právnym zástupcom a ich sťažnosti sú po formálnej

aj obsahovej stránke identické. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd uplatniac citované právne normy rozhodol o spojení uvedených vecí na spoločné konanie (bod 1 výroku uznesenia).

2. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Vychádzajúc z odôvodnenia sťažností ústavný súd konštatuje, že tieto smerujú predovšetkým proti postupu prokurátora okresnej prokuratúry v prípravnom konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pv 568/09, ktorý tým, že až po uplynutí 12 rokov od vznesenia obvinenia sťažovateľom (8. novembra 2001) podal na nich obžalobu (26. júla 2013), mal porušiť ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Hoci ako porušovateľov označených práv sťažovatelia v petite označili aj generálnu prokuratúru (ktorá sťažnosti sťažovateľov zo 4. marca 2014 postúpila na vybavenie krajskej prokuratúre) a krajskú prokuratúru (ktorá oznámeniami č. k. 1 Kpt 120/14-9 z 25. apríla 2014 a č. k. 1 Kpt 120/14-8 z 25. apríla 2014 konštatovala „*nečinnosť dozorujúceho prokurátora..., za ktorú je disciplinárne riešený...*“, a zároveň poukázala na „*okolnosti na strane obvinených, pre ktoré nebolo možné objektívne ukončiť vyšetrovanie...*“), v odôvodnení sťažností týmto orgánom verejnej moci v podstate nič nevytkli, ale práve naopak, zisteniami krajskej prokuratúry podporili svoju argumentáciu o porušení ich práv

okresnou prokuratúrou. Obsah oznámení krajskej prokuratúry tak jednoznačne preukazuje, že sťažnosti sťažovateľov zo 4. marca 2014 predstavovali účinný právny prostriedok ochrany ich základných práv a slobôd v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde; v opačnom prípade by ingerencia ústavného súdu znamenala duplicitné poskytnutie ochrany označeným právam sťažovateľov v rozpore s jeho vlastnou judikatúrou.

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je totiž požiadavka smerovania sťažnosti proti aktuálnemu a trvajúcejmu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza z princípu, podľa ktorého sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok slúžiaci na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní základných práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci (napr. II. ÚS 26/95). Pri výklade tohto základného práva si ústavný súd zároveň osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. I. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti (napr. IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 26/07, III. ÚS 41/07, II. ÚS 46/07, I. ÚS 96/07, II. ÚS 214/08) prezentuje už ustálený záver, že základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru poskytuje ochranu len vtedy, ak bola sťažnosť ústavnému súdu predložená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného základného práva došlo alebo porušenie v tomto čase ešte trvalo.

V súvislosti s otázkou posudzovania zbytočných priefahov vo veciach trestného obvinenia ústavný súd judikoval, že účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priefahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v trestnom konaní prípravnom je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba stíhaná na základe uznesenia o vznesení obvinenia. Právna neistota sa týka toho, či orgán činný v prípravnom konaní navrhne podanie obžaloby alebo v závislosti od výsledkov dokazovania v prípravnom konaní navrhne iný spôsob konečného rozhodnutia, napríklad zastavenie trestného stíhania (III. ÚS 123/07, IV. ÚS 210/04, II. ÚS 325/06).

Ako vyplýva z I. časti odôvodnenia tohto uznesenia, sťažnosti sťažovateľov boli ústavnému súdu doručené 5. decembra 2014 mailom a 8. decembra 2014 poštou, teda nielen po predložení obžaloby okresnou prokuratúrou Okresnému súdu Martin (26. júla 2013), ale dokonca po jeho rozhodnutí v merite veci, t. j. rozsudku č. k. 2 T/108/2013-560 z 29. októbra 2014, ktorým sťažovateľov spod podanej obžaloby právoplatne oslobodil.

V súvislosti s uvedeným zistením ústavný súd dospel k záveru, že v čase podania sťažností už okresná prokuratúra nedisponovala právomocou vo veci konať, pretože táto bola po predložení obžaloby prenesená na všeobecný súd, a teda už žiadnym spôsobom nemohla ovplyvniť priebeh trestného konania a ani porušiť základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priefahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. To znamená, že možnosť domáhať sa ochrany označených práv vo vzťahu k postupu orgánov prokuratúry bola pre sťažovateľov časovo ohraničená obdobím, počas ktorého prebiehalo v ich veci vyšetrovanie v rámci prípravného konania.

V zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu je sťažnosť považovaná za zjavne neopodstatnenú vtedy, ak preskúmanie namietaného postupu, resp. rozhodnutia orgánu verejnej moci v rámci predbežného prerokovania vôbec nesignalizuje možnosť porušenia

základného práva alebo slobody sťažovateľa, reálnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, II. ÚS 104/04).

Vychádzajúc z podstaty a účelu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj zistených skutkových okolností daného prípadu ústavný súd sťažnosti sťažovateľov posúdil ako zjavne neopodstatnené a ako také ich v zmysle § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pri predbežnom prerokovaní odmietol (podobne napr. II. ÚS 24/06, IV. ÚS 26/07, III. ÚS 300/08, III. ÚS 121/2012). Z tohto dôvodu bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľov vyplývajúcimi z ich sťažností.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. januára 2015